

MENTÁLIS RETARDÁCIÓ, TANULÁSI ZAVAROK

Tünettan és diagnosztikus kritérium

Elnevezések

- ▣ Oligofrénia
- ▣ oligos: kevés, phrenos: elme
- ▣ DSM IV: mentális retardáció
- ▣ DSM V : értelmi fogyatékoság

DSM V

Az idegrendszeri fejlődés zavarai

- ▣ Értelmi fogyatékoság
- ▣ Kommunikációs zavarok
- ▣ Autizmus spektrum zavar
- ▣ Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar
- ▣ Specifikus tanulási zavar
- ▣ Motoros jártasság zavarai
- ▣ Tik zavarok
- ▣ Az idegrendszer fejlődésének egyéb zavarai

Értelmi fogyatékoság (értelmi fejlődés zavara)

- ▣ Olyan zavar, mely a fejlődési időszakban jelenik meg mind az intellektuális, mind az adaptív működés elvont gondolkodást igénylő, társas és gyakorlati területein.

Kritériumai

- ▣ A: az értelmi képességek (gondolkodás, problémamegoldás, elvont gondolkodás, tervezés, ítéletalkotás, tapasztalatból való tanulás)hiánya.
- ▣ Klinikai vizsgálat, intelligencia teszt kell, hogy megerősítse

Kritériumai

- ▣ B: az alkalmazkodási funkciók hiányosságai miatt a személyes függetlenség és szociális felelősség elmarad az életkor szerinti és szociokulturálisan elvártaktól
- ▣ Támogatás nélkül nem tud működni
- ▣ C: az intellektuális és az adaptív működés hiányossága a fejlődési időszakban jelenik meg

Okai (etiológia)

- ▣ Organikus okok: prenatális, perinatális, postnatális
- ▣ Poligenetikus okok: átörökítés (nem igazolt egyértelműen)
- ▣ Pszichoszociális, környezeti okok

Gyakoriság (epidemiológia)

- ▣ Általában a lakosság 2-10 %-a érintett, és leginkább az enyhe értelmi fogyatékoság figyelhető meg (hatással van rá a gazdasági és szociális helyzet)
- ▣ Súlyos értelmi fogyatékoság csak kb. 1-2%-ban fordul elő

Értelmi fogyatékoság fajtái

- ▣ F70 enyhe értelmi fogyatékoság
- ▣ F71 mérsékelten súlyos értelmi fogyatékoság
- ▣ F72 súlyos értelmi fogyatékoság
- ▣ F73 igen súlyos értelmi fogyatékoság
- ▣ Beszélünk még Globális fejlődési késésről (F88)
- ▣ Nem meghatározott értelmi fogyatékoságról (F79)
- ▣ Differenciál diagnóziskor el kell különíteni az értelmi fogyatékoság gyanúját keltő kórképektől!

Értelmi fogyatékos és intelligencia hányados

- ▣ F70 (enyhe) 50/50-70 IQ
- ▣ F71 (mérsékelt) 35/40-50/55 IQ
- ▣ F72 (súlyos) 20/25-35-40 IQ
- ▣ F73 (igen súlyos) 20/25 alatti IQ
- ▣ Az F79 (nem meghatározott) nem vizsgálható

Korábbi megnevezések

- ▣ Debil (75 IQ) enyhe
- ▣ Inbecil (50-75) közép súlyos
- ▣ Idióta (50 alatti) súlyos

Ma megnevezések

- ▣ Tanulásban akadályozott (enyhe, debil)
- ▣ Értelmileg akadályozott (inbecil, középsúlyos)
- ▣ Súlyos, halmozottan sérült (idióta)

Specifikus tanulási zavar

- ▣ A: nehézségek a tanulásban, az iskolai készségek használatában
- ▣ Legalább egy tünet tartós megléte (6 hónap)
- ▣ 1.pontatlan, nehézkes, vagy lassú szóolvasás
- ▣ 2.nehézség az olvasott szöveg megértésében
- ▣ 3.nehézség a szavak betűzésében (magán és mássalhangzók elhagyása, vagy betoldása)

- ▣ 4.nehézségek az írásbeli kifejezésben
- ▣ 5.számok felfogása, számolási készség nehézsége
- ▣ 6.nehézség a matematikai érvelés, gondolkodás terén

- ▣ B: Az érintett iskolai készségek egyénileg, standardizált teljesítménytesztekkel és átfogó klinikai vizsgálattal mérve lényeges elmaradást mutatnak az életkortól elvárthoz képest.
- ▣ C: Az iskolai évek alatt kezdődnek, de nem biztos, hogy azonnal nyilvánvalóvá válnak
- ▣ D: Nem magyarázza értelmi, vagy egyéb fogyatékoság

F81.0 Olvasási zavar

- ▣ Az olvasás pontossága
- ▣ Az olvasás sebessége és folyékonysága
- ▣ Az olvasott anyag megértése

F81.81 Az írásbeli kifejezés zavara

- ▣ A helyesírás pontossága
- ▣ A nyelvtan és a központosítás pontossága
- ▣ Az írásbeli kifejezés világossága és rendezettsége

F81.2 Számolási zavar

- ▣ A számok felfogása
- ▣ Számítási törvények megjegyzése
- ▣ Pontos, vagy folyékony számolás
- ▣ Pontos matematikai érvelés

Fajtái

- ▣ Enyhe (tanulási nehézség)
- ▣ Mérsékelten súlyos (több területen megjelenik)
- ▣ Súlyos (számos területet érint, speciális oktatást igényel)

Gyakoriság (epidemiológia)

- ▣ Enyhe fajtája igen gyakori
- ▣ Súlyosabb fajtája is gyakori
- ▣ Sok pseudo tanulási zavarral küzdő gyermek van valójában

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET

K. Németh Margit